

ПРЕЗИДЕНТ ЛІГИ УКРАЇНСЬКИХ МЕЦЕНАТІВ ВОЛОДИМИР ЗАГОРІЙ:

«Сьогодні у молоді відчутний запит на державну мову, а конкурс імені Яцика допомагає його реалізувати»

Сьогодні в Україні, як і у Європі та світі, важко знайти подібне творче змагання на кшталт Міжнародного конкурсу з української мови ім. П. Яцика. Започаткований два десятиріччя тому, за цей час до нього долучилися мільйони учасників не тільки в Україні, а й на різних континентах планети. Є численні приклади, коли у мовному змаганні вже беруть участь діти тих, хто були конкурсантами-старшокласниками 15—18 років тому. Тобто це власний духовний український бренд. Ось і 9 листопада конкурс стартуватиме 21-й раз.

Про окремі проміжні підсумки мовного марафону, його державницьке та освітянське значення читачам «Урядового кур'єра» розповідає один із засновників і президент Міжнародного благодійного фонду «Ліга українських меценатів» Володимир ЗАГОРІЙ.

УК Володимире Антоновичу, позаду 20 конкурсів, які вже стали історією. У них — сотні цікавих сюжетів, але, певно, є щось найголовніше з усього, що запам'яталося?

Це незмінний ентузіазм конкурсантів. Можуть сказати: то, мовляв, була сенсаційна новина, змагайтеся, а тим, хто переможе, грошові призи. І в цьому є одна з відгадок такої незмінної зацікавленості ідеєю конкурсу. Але з роками вона — цілком природно — може зовсім згаснути...

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

Президент Ліги українських меценатів
Володимир Загорій:

«Сьогодні у молоді відчутний запит на державну мову, а конкурс імені Яцика допомагає його реалізувати»

(Закінчення.
Початок на стор.1)

Як відомо, люди до всього звикають і все для них буденніше. Втім наш мовний марафон не втрачає популярності, ентузіазм його учасників не згасає. Я перепитував учителів, школярів, студентів, чим їх так приваблює конкурс, і скрізь чув: звичайно, гроші переможцям і призерам — це дуже важливо. Але є ще один вельми істотний момент: сьогодні у молоді виразно відчутний запит на державну мову, а наш конкурс якраз допомагає реалізувати його. Це незаперечно!

За всіх складних моментів нашої мовної ситуації, в якій помітна пасивність влади в утвердженні державної мови, позитивна тенденція у її вирівнюванні саме в тому середовищі — незаперечна.

Чимало розумних дітей усвідомлюють, що без знання державної мови вони не матимуть серйозних кар'єрних перспектив у нашій державі. Отже, не все тут можна пояснювати тільки грошима й миттєвою матеріальною зацікавленістю.

Є ще сотні цікавих деталей та промовистих подробиць, що складаються у яскраву мозаїку в пам'яті. Вірю, що наш проєкт (не побоюся назвати його успішним!) докладно опишуть в динамічній історії його розвитку, а також проаналізують етнологи та соціальні психологи.

Це справді цікавий для таких студій матеріал, адже йдеться не лише про національне, а й державне будівництво. Тільки лінійний сьогодні не цитує популярні слова Бісмарка про роль учителя у зміцненні армії та держави. А ми з конкурсом на володіння мовою прийшли на допомогу вчителю, який не завжди може похвалитися успіхами у вихованні патріотизму своїх учнів.

Як, на вашу думку, конкурс вмонтовується у контекст сучасної освітньої системи в Україні?

— На жаль, якісне володіння державною мовою взагалі не в пріоритеті сучасної системи освіти в Україні. Ризикую, що висловлю ризик думку, але мені здається, що так голосно рекламні реформи в освітній системі не продиктовані реальним станом справ в Україні, національними традиціями, набутками радянської школи (там були мінуси, але були й плюси) і не мають логічної мотиваційної основи.

Розумію, всі глобалістичні тенденції і віяння, гіпноізичний вплив усього широко розрекла-

мованого нового. Але не тільки консерватор, а й людина з критичним мисленням може запитати: «А ви впевнені, що те, нове, справді набагато прогресивніше і краще для виховання гідного громадянина своєї країни?!»

Як на мене, не треба ставати на коліна перед усіма новациями, бо, здається мені, чимало з них мають деструктивний характер. Потрібне реалістичне чуття міри у поєднанні старого, перевіреного часом, того, що вже стало животворною традицією, і нового, в котрому окрім реальних вимог часу багато експериментального й гіпотетичного.

Ці міркування заслуговують стати темою самостійної дискусії. Одне незаперечно: наш конкурс — традиційна форма національного виховання, котре, незважаючи на всі глобалізаційні примхи та нові освітні рецепти, бережно плекають саме в тих країнах світу, котрі мають найвідчутніший вплив на планеті.

За всіх складних моментів нашої мовної ситуації, в якій помітна пасивність влади в утвердженні державної мови, незаперечна позитивна тенденція саме у молодіжному середовищі. Чимало розумних дітей усвідомлюють, що без знання державної мови вони не матимуть серйозних кар'єрних перспектив у нашій державі.

Для прикладу це Китай, США, Франція, Британія, Німеччина, Канада, де, обережно впускаючи в систему освіти новації, не відмовляються від плекання в школах, скажімо, китасназства, америкозназства, німеччинозназства, канадозназства тощо. Там освіта саме в сенсі пріоритету знань про свою рідну країну, як міцне дерево, котре, пориваючись своїм верхів'ям у височині і вловлюючи своєю верхівкою всі віяння часу, глибоко тримається своїм корінням рідного ґрунту. А тому ніякі інформаційні урагани не здатні те дерево вирвати з основи основ і понести невідомо куди.

Не повторюю всоте подробиці його організації, роботи журі, акумулювання коштів для преміального фонду тощо. Просто глянув з відстані і кризь його призму на всю нашу освітню систему. Хто заперечить мені в ось такому твердженні?

Тобто український освітній продукт помітно втратив свою якість?

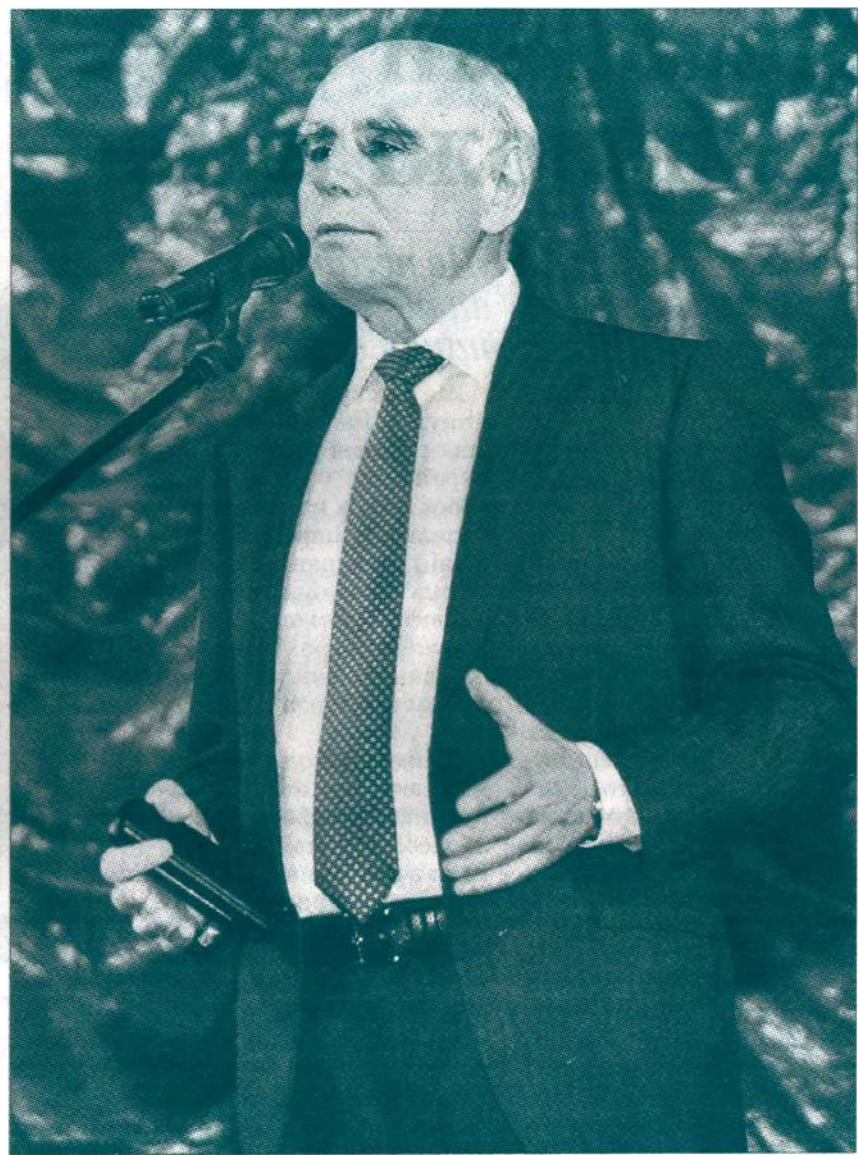
— Саме так. Поінформованість, стихійна нахапаність різних фактів видають за освіченість. Справжня освіченість — це річ фундаментальна. А отже, й принципово інша. Ще, здається мені, у нас не вчать вчитися. Те, на чому наголошували видатні педагоги від Песталоцці й до Сухомлинського: не можна впхнути в голову дитині всі ті знання, передбачені програмою середньої школи, але можна навчити її — для цього є спеціальні методології — вчитися, доповнювати засвоюване в школі самоосвітою. А також знову про дуже важливе! — належним вихованням, заснованим саме на патріотичних імперативах. А який патріотизм без поваги до державної мови? Питання риторичне.

Іншими словами, конкурс слід розглядати в широкому інтелектуально-освітньому контексті.

—... і не відривати його від сучасних проблем нашої освіти, не виокремлювати в щось автономне від неї. Відривати цей проєкт — все одно як аналізувати матч шкільної футбольної команди без аналізу спортивного виховання в цьому навчальному закладі. Матч і його результати — це наслідок і підсумок відповідного чи невідповідного рівня всієї попередньої спортивної підготовки.

Конкурс уперше відкривається у військовому лицей імені Івана Богуна. Очевидно, для багатьох це буде великою несподіванкою...

— Це спричинено особливостями сьогоднішньої ситуації, коли повсюдно загроза коронавірусу. Дійство наше відбувається на стадіоні або на плацу ліцею. Отже, як того вимагає карантин, на повітрі і з дотриманням відповідної дистанції всіх учасників.

ДОСЬЄ «УК»

Володимир ЗАГОРІЙ народився 1951 року на Полтавщині в селі Старий Калкаїв. Відомий науковець, підприємець, благодійник. Доктор фармацевтичних наук (2002), професор (2002), завідувач кафедри промислової, клінічної фармації та клінічної фармакології (з 1997) НМАПО імені П. Л. Шупика. Голова Наглядової ради (з 2009) ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця».

Закінчив Ленінградський хіміко-фармацевтичний інститут (1974), Академію народного господарства при Раді Міністрів СРСР (1986–1988).

Один із засновників і президент Міжнародного благодійного фонду «Ліга українських меценатів».

Якщо раніше кожен новий конкурс ми відкривали в іншій області, котрій цю естафету передавала та область, у якій відкривався попередній мовний марафон, то нині змушені вдаватися до такого варіанта.

Двадцятий мовний турнір стартував у столиці України, і двадцять перший також візьме початок у Києві. Це вимушений крок. Через пандемію нам взагалі радили відкласти цей проєкт до кращих часів, коли над Україною не висітиме загроза хвороби. Але не можна відкласти життя!

Можна і треба раціонально пристосовуватися до нових обставин і, дотримуючись усіх можливих запобіжних засобів, робити цю справу, у важливість котрої ми непохитно віримо. Вона продиктована нашими переконаннями, у яких серед ієрархії цінностей патріотизм і державна мова на чільному місці.

Останнім часом на другий план відійшла тема конкурсу в діаспорі...

— Був час, коли за участі Міністерства закордонних справ усе це дуже активно відбувалося в тих країнах, де живуть українці. Колись під час урочистого закриття конкурсу ім. П. Яцика в столичному театрі ім. І. Франка на сцені поряд із прапором України були прапори тридцяти держав — усіх, де тоді відбувся конкурс. Уявляєте, який був резонанс і відгомін цього проєкту?

Але останніми роками кількість учасників у діаспорі зменшилася. Виконавчій дирекції Ліги меценатів, де маємо лише кількох працівників, важко скоординувати роботу ще й у всій

світовій українській діаспорі. Але важлива й промовиста деталь: цього року конкурс імені Яцика успішно відбувся у Башкортостані, а це Російська Федерація. І це в умовах війни, коли все українське в Росії піддається переслідуванню.

Не можу з точністю сказати, в скількох країнах відбувся минулий двадцятий мовний турнір, бо ніхто в Україні це не відстежує. Раніше ми мали таку статистику від МЗС. Нещодавно звернувся з листом до цього міністерства, в якому прохав знову так само активно опікуватися конкурсом, щоб дати йому, як кажуть, друге дихання саме в діаспорі. І в цьому зверненні нас підтримало Міністерство освіти, висловивши готовність надавати інформаційну та методичну допомогу українським громадам в цьому питанні.

Гадаю, що конкурс у діаспорі важливий не тільки для його організаторів, а й для України. Українське лобі у світі твориться багатьма способами. І наш конкурс один із них. Присутність української мови в іншій країні — це також важливий чинник формування ставлення тієї країни до українців і до України загалом.

Маю всі сподівання, що наперекір усім складнощам та несприятливим обставинам двадцять перший конкурс відбудеться і пройде успішно. І за рік ми повідомлятимемо, що продовжуємо гарну традицію, в основі якої любов до Батьківщини і рідної мови.

Світлана КОРОНЕНКО
для «Урядового кур'єра»